

K2.2.1. Magyar bevándorlók az Egyesült Királyságban

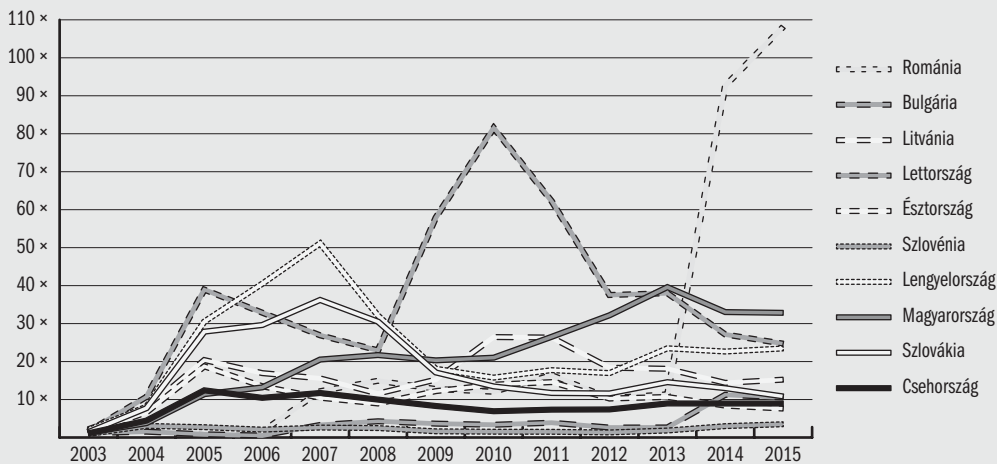
MOREH CHRISTIAN

A külföldön munkát vállaló magyar állampolgárok számára jelenleg az Egyesült Királyság a második legfontosabb célország Németország után. A 2004-es európai uniós csatlakozást követő hét évben – abban az időszakban, amikor a brit munkaerőpiac a legtöbb más nyugat-európai országgal szemben teljesen megnyílt a magyar munkavállalók előtt – a Magyarországról bevándorlók száma az Egyesült Királyságban 39 400 fővel emelkedett. Ugyanakkor a legnagyobb növekedést az ezt követő években regisztrálták: a társadalombiztosítási nyilvántartásba (*National Insurance, NI*) belépő magyar migránsok száma 2011 januárja és 2015 decembere között 48 százalékkal volt magasabb a 2004–2011 közötti időszakinál (DWP, 2016).

A magyarok vándorlása eltér a többi régióbeli ország állampolgáraitól (K2.2.1.1. ábra). Az uniós

csatlakozás előtt regisztrált arányokhoz viszonyítva a balti államokból eredendő migráció „kétpúpú”, míg a 2004-ben csatlakozott kelet-közép-európai országok migránsai többnyire egy 2007-ben kicsúcsosodó „egypúpú” pályagörbét követtek 2003 óta, amellyől a Magyarországról érkezők mozgása 2008 folyamán kezdett eltérni. Ebben az évben a többi országból származó migráció viszonylagos aránya csökkenésnek indult, a magyar munkavállalók migrációja viszont éves 14 ezer fős szinten stabilizálódott (ami az EU-csatlakozás előtti éves áramlás hússzorosát tette ki), majd észrevehető növekedésnek indult 2010 és 2013 között, 2014 után pedig enyhe mérséklődés figyelhető meg. Mára a velük egy időben uniós polgárokra válók közül a magyarok vándorlási aránya a legmagasabb, és csupán a 2014 januárja óta szabadon munkát vállaló román állampolgárok aránya múlja felül.

K2.2.1.1. ábra: A kelet-közép-európai migráció mintázatai az Egyesült Királyságban
(éves növekedési arány, 2002 = 100 százalék)

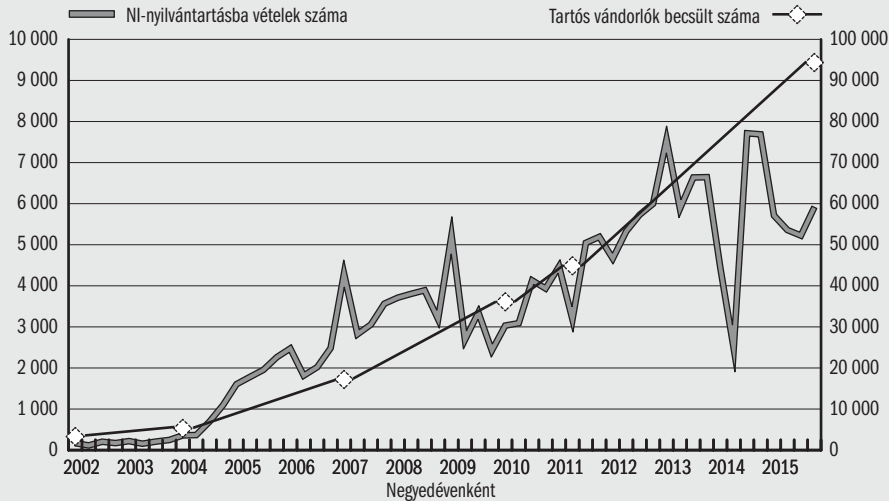

Forrás: Saját szerkesztés a DWP (2016) adatai alapján.

Saját becslésünk alapján – melynek módszertana a 2011-es népszámlálás egyik adatsora az NI-nyilvántartás adataival való összevetésének extrapolálásán alapul (bővebben lásd Moreh, 2014: 147–150.

o.) – 2016 elején a tartósan az Egyesült Királyságban élő magyarok száma meghaladta a 94 ezer főt, ami a népszámlálás idején regisztrált 44 877 magyar állampolgár több mint kétszerese (K2.2.1.2. ábra).

K2.2.1.2. ábra: A magyar bevándorlók számának alakulása az Egyesült Királyságban
(összes NI-nyilvántartásba vettek száma 2002 óta: 190 775)

Megjegyzés: A 2014. április–júniusi negyedévre vonatkozó adatok nem egy valós számbeli csökkenést tükröznek, hanem a DWP tájékoztatása szerint egy, az adatfelvétel módszertanában végbement változtatásnak tudható be. Ez ugyanakkor nem befolyásolja az éves adatokat.

Forrás: A szerző saját számításai különböző nemzeti adatbázisok adatai alapján (lásd *Moreh*, 2014).

Jóllehet a brit statisztikai források a kilépőkre vonatkozó megbízható adatok hiányában nem teszik lehetővé a migrációs *áramlások* mérését, a magyar bevándorlók számának becslésére alkalmazott módszer erre a folyamatra is enged következtetni. Eszerint, ha a népszámlálás napján jelenlévő, 2004 januárja óta érkezettek számát összevetjük az ugyanazon időszakban kibocsátott NI-azonosítók számával, az derül ki, hogy a társadalombiztosítási nyilvántartásba vett magyar bevándorlók 50 százaléka volt jelen a népszámlálás idején, azaz 2011-ben. Ugyanakkor, a 2004 és 2007 között NI-számot szerzők mintegy 63 százaléka volt jelen a népszámláláskor, míg a 2007–2010 között, illetve a 2010 után érkezettek csupán 45, illetve 47 százaléka. A közben eltávozók arányát nevezhetjük akár „továbbvándorlási” vagy „mozgékonyági” aránynak, bár bizonyára egyéb tényezők is szerepet játszottak a fentebb említett eltérés alakulásában.

Lehetséges, hogy az EU-s csatlakozást követő három év folyamán adó- és társadalombiztosítási számot szerzők körében nagy arányban voltak olyanok, akik már korábban érkeztek huzamos tartózkodási szándékkal, azonban mindaddig nem voltak jogosultak NI-számot kérelmezni. Ezt a hipotézist alátámasztja az a tény, hogy hasonló eltérés jellemző a lengyel migránsok „mozgékonyági arányának” alakulására is. A lengyelek esetében a 2004 és 2007 között érkezettek 80 százaléka volt jelen 2011-ben, míg a 2007–2010 között érkezettek alig 45, a 2010. január és a népszámlálás napja között érkezettek pedig 58 százaléka. Összességében azonban az látható, hogy a magyar migránsok a lengyeleknél „mozgékonyabbak”.

A munkaerőpiaci beilleszkedést illetően kevés a megbízható statisztikai adat a magyar bevándorlókra nézve, azonban a negyedévenkénti munkaerő-felmérés (*Quarterly Labour Force Survey*;

UK–LFS) 2008–2015 közötti összesített egyedi háztartásaira vonatkozó adatsorának összehasonlító elemzése néhány fontos jellegzetességre rámutat.¹ Figyelemre méltó először is, hogy a mintában szereplő magyarok között a 16 év alattiak aránya 14 százalék, ami megegyezik a „rég” európai uniós állampolgárokéval (EU–15), azonban alacsonyabb a többi „új” tagállamból (EU–11) származókénál, akik körében a 16 évnél fiatalabbak 22 százalékot tesznek ki.

A 16–64 év közötti aktív korúakra szűkítve a mintát, az látható, hogy a Magyarországról bevándorlók gazdasági aktivitásának mértéke vala-

mivel magasabb a többi „új” tagállamból származókénál, ami főként a háztartási tevékenységeket ellátó inaktívak arányában tapasztalható különbségnek köszönhető (K2.2.1.1. táblázat). Ugyanakkor a gazdaságilag aktív magyar bevándorlók között alacsonyabb az önálló munkavállalók aránya, ami pedig a 2014-ig alkalmazotti státushoz csak körülményesen hozzáférő román és bolgár munkavállalók magas arányának tudható be. Továbbá, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) meghatározása szerinti munkanélküliek aránya is a legalacsonyabb a mintában szereplő magyar bevándorlók esetében.

K2.2.1.1. táblázat: Gazdasági aktivitás 2008–2015 között, a 16–64 éves korúak körében (százalék)

	Magyarország	EK	EU-15	EU-11*	Egyéb külföldiek	Összesen
Aktív	82,5	71,7	72,6	80,5	61,0	71,5
- Alkalmazott	73,3	61,7	61,8	67,6	52,8	61,4
- Önálló munkavállaló	9,2	9,6	10,5	12,7	7,7	9,6
ILO szerinti munkanélküli	4,7	5,1	5,4	5,0	6,9	5,1
Inaktív	12,8	23,2	22,0	14,5	32,1	23,4
- Inaktív (tanuló)	4,0	4,9	6,3	3,9	10,6	5,2
- Inaktív (háztartásvezető)	5,8	5,5	6,4	7,7	12,6	5,9
- Inaktív (nyugdíjas)	0,2	4,4	2,6	0,3	1,1	4,2
- Inaktív (egyéb)	2,7	8,4	6,7	2,6	7,8	8,2
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	446	422 526	8 559	9 270	19 766	460 567

* Az EU–11 a 2004-ben és 2007-ben az Európai Unióhoz csatlakozó országokat jelöli Magyarország kivételével.
Forrás: UK–LFS.

1 Minthogy az egyes negyedéves mintákban a magyarok száma igencsak alacsony, az esetszámok maximalizálása érdekében a 2008 és 2015 közötti felmérések adatait összevontuk. Valamennyi negyedéves adatsor összevonását azonban az LFS-adatgyűjtés rotációs paneles módszertana korlátozza, minthogy mindegyik kiválasztott háztartás öt negyedévenkénti hullámon keresztül marad a felmérésben, ugyanakkor minden negyedévben új háztartások kerülnek felvételre úgy, hogy bármelyik egymást követő negyedév között körülbelül 80 százalékos az átfedés. Következésképpen, ahhoz hogy egyedi esetszámokkal dolgozhassunk, csak minden ötödik negyedévet vonhattuk

A foglalkoztatás főbb iparágak szerinti eloszlásával kapcsolatban kitűnik, hogy a magyar bevándorlók több mint egynegyede dolgozik a szálloda- és vendéglátóipar valamelyik ágazatában, ami az EU–11-ből származók esetében tapasztalhatótnál több mint kétszer magasabb arány (K2.2.1.2. táblázat). Ugyancsak számottevően

be az elemzésbe, a legfrissebb elérhető felméréstől (2015. július–szeptember) visszafelé számolva. Ez az eljárás mindössze 527 egyedi magyar esetet (magyar állampolgárságú válaszadót) eredményezett.

magasabb a magyar bevándorlók között az egészségügyi és szociális dolgozók aránya a többi kelet-közép-európai migráncsoportéhoz képest, míg a feldolgozóiparban és az építőiparban arányuk jó-

val alacsonyabb. Mint látható, ez utóbbi iparágakban, a mintában szereplő magyar bevándorlók inkább követik a „régibb” tagországokból származók eloszlását.

K2.2.1.2. táblázat: Aktív munkavállalók főbb iparágak szerinti eloszlása 2008–2015 között (százalék)

	Magyar	EK	EU-15	EU-11*	Egyéb külföldiek	Összesen
Szálloda- és vendéglátóipar	26,5	4,3	8,3	11,2	10,3	4,8
Nagykereskedelelem, kiskereskedelelem és gépjármű-kereskedelelem	13,4	14,0	10,2	14,5	12,3	13,9
Ingatlan, bérbeadási és üzleti tevékenységek	13,1	12,9	17,1	12,4	16,9	13,1
Egészségügyi és szociális munka	12,3	13,7	14,0	7,6	18,9	13,8
Feldolgozóipar	11,5	10,8	9,3	23,2	8,2	10,9
Szállítmányozás, raktározás és kommunikáció	6,3	6,2	6,2	8,5	5,9	6,3
Egyéb közösségi, szociális és személyi ellátás	5,5	6,1	5,8	3,6	4,6	5,9
Építőipar	4,9	7,4	5,2	10,3	3,3	7,3
Oktatás	3,8	10,6	12,3	2,8	7,8	10,3
Egyéb	2,7	14,1	11,6	5,9	11,7	13,8
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	366	312 660	6 337	7 430	12 077	338 870

* Az EU-11 a 2004-ben és 2007-ben az Európai Unióhoz csatlakozó országokat jelöli Magyarország kivételével.

Forrás: *UK-LFS*.

Hivatkozások

CENSUS OFFICE FOR NORTHERN IRELAND (2011): [QS-206NI: Country of Birth. Full Details](#). Census Office for Northern Ireland, online adatbázis.

DWP (2016): [National Insurance Number \(NINo\) Registrations to Adult Overseas Nationals Entering the UK](#). Department for Work and Pensions. Online adatbázis.

MOREH CHRISTIAN (2014): [Magyar bevándorlók az](#)

[Egyesült Királyságban: demográfiai, földrajzi és szociológiai körkép](#). *Demográfia*, 57. évf./4. 309–343. o.

NATIONAL RECORDS OF SCOTLAND (2013): [QS203SC: Country of Birth. National Records Of Scotland](#). Online adatbázis.

ONS (2014): [QS213EW: Country of Birth \(Expanded\)](#). Office for National Statistics. Online adatbázis.